

ACTIVISME EN PRO DE LA PAU. ITINERARIS DE PAU. DE L'ACCIÓ INDIVIDUAL AL COMPROMÍS COL·LECTIU

Un projecte de cultura de pau – Secundària, Batxillerat i Instituts- Municipis de Barcelona.

SOTA LA SORRA DEL DESERT El conflicte oblidat del Sàhara

■ CONTEXT I JUSTIFICACIÓ

Grup Eirene som un grup de professionals amb anys d'experiència en educació per la pau i cooperació, que s'orienta des del camp del pacifisme i el desenvolupament. A Grup Eirene creiem que la construcció d'un món més just s'aconsegueix passant per la transformació del nostre propi entorn. És per això que els nostres projectes tenen un gran component d'elements de reflexió per fomentar la solidaritat, la responsabilitat i l'esperit crític entre els joves, infants i la població general de Catalunya.

Amb aquest projecte Grup Eirene ha volgut desenterrar el conflicte del Sàhara Occidental, que es troba enquistat i amagat sota la sorra del desert: els refugiats sahrauís, uns 150.000, des de fa 42 anys viuen a Tindouf i depenen de l'ajuda internacional per sobreviure. La població civil que viu en territoris del Sàhara Occidental pateix violències directes, estructurals i culturals, és per això, que des de Grup Eirene, una entitat de cultura de pau i transformació, pensem que és una situació que cal informar i treballar per la transformació d'aquest conflicte oblidat, molt a prop geogràficament i que fa molts anys que es pateix. Pretenem exposar els actors que formen part del conflicte i reflexionar sobre quins són els interessos i les responsabilitats de la perpetuació del conflicte.

Per aquest motiu i donada la situació actual, creiem que és important donar a conèixer la vulneració dels drets humans en una zona on ja fa més de quaranta anys que dura i ens farà de mirall dels drets que es vulneren en aquestes situacions.

■ OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT

■ OBJECTIU GENERAL

Potenciar la transformació no violenta del conflicte educant per una cultura de pau, respecte dels drets humans a través de la cooperació, la comunicació i la no discriminació, expressant les emocions i fomentant l'esperit crític entre els/ les estudiants i el professorat. L'activitat treballarà de forma transversal l'equitat de gènere i el desarmament.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Conceptuals

Donar a conèixer la vulneració dels drets humans en territoris ocupats del Sàhara Occidental i als campaments de refugiats a Tindouf (Algèria), refugiats de llarga durada que pateixen conflicte no resolt que afecta milers de persones.

Fomentar la reflexió sobre la responsabilitat que tenen els diferents actors en la perpetuació del conflicte en el passat i el present.

Actitudinals

Apropar als joves a la defensa dels Drets Humans, no només en el cas concret del conflicte del Sàhara Occidental sinó també en l'àmbit comunitari, entendre què significa ser subjecte de dret per millorar la seva vida i el seu entorn.

Contribuir a l'educació en temes humanitaris i de cultura de pau i al foment de l'esperit crític i coneixement de la realitat en la formació als centres educatius, a través de l'educació en valors, i posant al seu abast els materials pedagògics necessaris per poder realitzar una acció significativa per l'alumnat.

Treballar la participació ciutadana a través d'accions concretes no violentes i pacífiques per intentar canviar la situació.

Fomentar l'actitud d'apertura ampliant l'horitzó més enllà de casa nostra.

És important tenir en compte als alumnes de procedència marroquina, on es tindrà en compte des del respecte i podran expressar el seu punt de vista, la seva opinió i els seus coneixements del conflicte.

Procedimental

Treballar amb els estudiants les metodologies participatives, el treball col·laboratiu i els debats.

METODOLOGIA

Hi haurà un treball previ per part del professorat que per introduir que són els drets humans, perquè van sorgir i què significa ser subjecte de dret a la nostra vida quotidiana.

AMB UNS RECURSOS I METODOLOGIA DINÀMICA, VISUAL, SENSORIAL, DE DEBAT I REFLEXIÓ ES TREBALLARÀ:

- En primer lloc, ens disposarem a treballar en rotllana i sense taules al mig de l'aula. Un cop situats presentarem a Grup Eirene i preguntarem als joves què saben, quins coneixements tenen sobre conflicte del Sàhara Occidental.

- En segon lloc disposarem a terra una sèrie d'objectes que hi ha als campaments de refugiats i als territoris ocupats. Aquests objectes seran els que ens parlaran del conflicte: hi haurà des d'objectes identitaris del poble sahrauí, objectes quotidians, objectes controvertits i objectes que també els utilitzem nosaltres. A través de la imaginació i utilitzant altres sentits com el tacte i l'olfacte, els alumnes hauran de triar un objecte i memoritzar-ho.

- En tercer lloc hauran de descriure en un paper què significa per a ells l'objecte triat i quins valors

i simbologia li transmet aquell objecte. (Exemple: per a mi la bicicleta té el valor de l'ecologia, em transmet llibertat, vacances, estiu...)

- En quart lloc es dividirà el grup en 6 subgrups i hauran d'explicar, discutir i argumentar perquè han triat aquell objecte i cada subgrup es quedarà amb dos objectes, complimentant els valors i simbologia dels objectes triats.

- En cinquè lloc es compartiran a l'aula per grups els objectes triats i s'anotaran a la pissarra els valors, els significats que tenen els objectes pels / les estudiants.

- En sisè lloc, a través de mapes i algunes imatges, farem una breu explicació contextual d'on es situen els objectes dins del territori sahrauí.

- En setè lloc presentarem les imatges dels objectes en el seu context i explicarem el conflicte a través d'ells, els drets humans que es vulneren, les violències que pateix la població civil, les accions de pau que s'han dut a terme, els actors que formen part del conflicte i la seva rellevància tant per aconseguir la pau com per perpetuar el conflicte, en aquestes claus, mostrarem quin és el valor i simbologia que tenen els objectes per als sahrauís.

- En vuitè lloc es farà una reflexió i debat conjunt sobre l'aprenentatge, sobre les similituds i les diferències del nostre món, i el que podem fer nosaltres des del nostre context, donant valor a la simbologia dels alumnes i sobre la responsabilitat de qui permet que el conflicte estigui estancat.

■ NIVELL I CONTRIBUCIÓ A LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Als/les estudiants i professorat dels instituts, l'activitat descrita es pot treballar a: Àrees de socials, tutories, educació per la ciutadania, optatives de pau. Contribució a les competències bàsiques centrada principalment en la competència social i ciutadana vinculada a conviure i habitar el món. Tanmateix, per la tipologia de l'activitat, contribueix al desenvolupament de la comunicació audiovisual, artística i lingüística. Els continguts, el llenguatge i les activitats s'adapten als interessos o necessitats que el nivell, el grup classe o el centre educatiu requereixi.

■ ACTIVITAT FINAL

És fonamental acabar l'activitat educativa amb alguna acció on posar en joc els nous coneixements i engrescar als joves a participar en una acció no violenta que els impliqui d'alguna manera en la transformació del conflicte. Una via que creiem interessant és fer-ho a través de l'Artivisme.

Artivisme és una combinació dels mots "art" i "activisme". Té la funció de protestar davant d'injustícies de manera creativa.

La idea principal és incentivar els joves participants a expressar les seves emocions i la seva denúncia de la vulneració dels drets humans al conflicte del Sàhara Occidental a través de la realització de diferents obres. Aquestes obres tindran com a punt de partida els objectes prèviament triats pels alumnes en l'activitat de sensibilització: Sota la sorra del desert, conflicte oblidat del Sàhara.

Les obres d'artivisme es treballaran a través dels objectes aquells drets humans que es vulnerin al territori i que decideixin els joves com més importants, i per aconseguir més significació i vivencialitat serà important apropar la vulneració d'aquests drets a la seva realitat, generant els joves mateixos exemples de vulneració dels drets escollits en el seu entorn més proper.

En cada municipi es treballarà un article concret de la declaració dels drets humans que s'estigui vulnerant en el conflicte.

Primerament es requerirà la participació dels professors d'assignatures artístiques per monitorar la realització de les obres, i Grup Eirene farà el seguiment en tres sessions, on es pretén fer una introducció de diferents obres d'activisme artístic, fer la creació de les obres i fotografiar-les per a la seva difusió.

■ DIFUSIÓ

La comunicació i difusió es farà:

A través de l'entitat Grup Eirene, els municipis i centres educatius i els mitjans de comunicació locals.

L'exposició es difondrà a través de canals digitals. La idea és poder donar a conèixer les obres realitzades que es duran a terme i alhora permetre que les persones interessades puguin anar coneixent el resultat d'aquest procés i vincular diversos municipis. Per aquest motiu, començarem fent difusió de les obres a través de la pàgina web i les xarxes socials, tant les pròpies com les de cadascun dels centres participants i els ajuntaments.

Quan l'exposició virtual ja estigui en construcció creiem que és molt important seguir-la donant a conèixer i per això volem potenciar el material per poder-ho moure a través de les xarxes socials i la web, i els mitjans locals.

■ ALTRES DADES

NÚM. ALUMNES PER SESSIÓ: Grup classe, màxim 30 alumnes.

LLOC: Centres educatius i equipaments del municipi.

DURADA: 2 hores.

FRANJA ESCOLAR: Cicle Superior d'ESO (3er i 4rt) i Batxillerat.

■ DADES DE CONTACTE

Ferran Folgado, e-mail: ferran.grupeirene@gmail.com **Telèfon:** 679532713

Lídia Tovar, e-mail: eirenecoop@gmail.com **Telèfon:** 654860015

Web: www.grupeirene.org